

nu allerede er begyndt paa og muligvis stadig mere vil udvikle sig til at omfatte en Mellemskole, saa er det jo et Udviklings-spørgsmaal, som ligger ud i Fremtiden; først naar Sagen en Gang er moden, vil dette Spørgsmaal kunne tages under Overvejelse; nu kan det ikke ske, uden at man kommer uden for den naturlige Ramme, som dette Lovforslag drager.

Jeg bemærker det samme om et andet Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket der foreligger et meget indtrængende Andragende, som i visse Henseender kan have meget for sig. Det er nemlig Andragende om at slette en Bestemmelse i den nugældende Lovs § 10, tror jeg, som omhandler Lærefagene paa Landet og bestemmer dette, at hvor der i Skoledistriktet er ansat en Lærerinde, skal der ogsaa undervises i kvindelig Haandgerning. Der er tilstillet os Oplysninger, som vise, at Forskolelærerinderne og Andenlærerinderne paa Landet ere overanstrengte, idet der bliver tillagt dem en Undervisningstid, som gaar ikke lidt op over de 36 Timer, som man anser for det normale — et stort Procentantal i alt Fald gaar op over 40, og Gennemsnittet er omtrent 40 ugentlige Timer — og det gøres gældende, at det er for meget og til Skade ikke blot for Lærerinderne, til Nedbrydelse af deres Helbred, men ogsaa til Skade for Børnene og for Skolens Virksomhed, idet Lærerinderne umulig i de senere Timer paa Dagen kunne medbringe den Friskhed, som forudsættes. Der maa, mener jeg, i denne Sag skelnes mellem Skolens Interesse og Lærerindernes Interesse. Hvad Skolens Interesse angaar, vilde det ganske sikkert stride mod de Betragtninger, som laa til Grund for Loven af 1899, og som vi da fra alle Sider vare enige om at hævde som et af de vigtigste Resultater af Loven, nemlig at man højnede Niveauet i Folkeskolen, satte Maalet højere op og opnaaede en virkelig Forbedring i Undervisningen. Men med det Synspunkt stemmer det ikke, at man nu vil gøre Forandring i en Bestemmelse, der sigter til at udelukke, at Haandgerning og andre lignende Fag skulle gøre Indskrænkning i det Maal af Timer, som er henlagt til den egentlige Undervisning. Det er saa bestemt Tanken ved Loven af 1899, at man, naar man

holder sig inden for den Ramme, som fornuftigvis bør lægges, ikke kan rokke ved dette Timeantal. — Med Hensyn til Personerne, Lærerinderne, mener jeg, at det ganske vist maa erkendes, at der paa sine Steder i alt Fald lægges for megen Byrde paa dem. Det mener jeg, man kan anerkende. Selv om man, hvad jeg mener, maa sige, at Lærerindernes Virksomhed kvalitativt kan være lige saa god som Lærernes — og det er ogsaa af Lovgivningen anerkendt, at der for visse Arter af Undervisningen, nemlig Forskolen, er en ganske særlig Egnethed hos Kvinderne — maa man dog samtidig sige, at Kvantiteten af Arbejdet, der paalægges Lærerinderne, bør ikke være saa omfattende som det, der kan paalægges en Lærer, og som han kan magte. Det er muligt, at en Lærer kan have 8—9, indtil 10 Timers Arbejde om Dagen, men man kan ikke deraf drage den Konklusion, at det samme kan paalægges Lærerinderne. Der er jo her forskellige rent fysiske Grunde, der kunne komme frem, og som man ogsaa har anerkendt, særlig i København og paa Frederiksberg. Dette Hensyn, at Lærerinderne ikke bør overbebyrdes, bør saa vidt muligt tages, uden at det dog faar Indflydelse paa selve Sagen, saa at det nedsætter det Maal, hvortil man i Folkeskolen skal komme. Administrativt kan der her gøres en hel Del, særlig vil jeg sige, at i Forskolen kan der administrativt gøres en hel Del. Der vil det efter mit Skøn ikke gøre saa meget, om Haandgerning tog noget fra de ikke betydelige Læreemners Timer. Derom staar intet i Loven, og der staar altsaa Administrationen frit. Med Hensyn til Anden-Lærerinderne, altsaa i den egentlige Folkeskole, er det muligt, at Administrationen har vanskeligere ved at tage Hensyn til, at de ikke overbebyrdes. Noget Hensyn kan der vel tages, andet vil maaske kræve en Lovforandring, særlig i Retning af at forøge de fastansatte Læreres Tal. Men det hører til de Spørgsmaal, som jeg siger ligge uden for denne Lovs Ramme, der maa derom indhentes længere Erfaring, Andragender maa komme frem, forelægges Ministeriet og prøves af alle vedkommende, for at man kan faa Overblik over, hvad der bør gøres og kan gøres uden at formindske det, man i Loven